

Nro. 31

A' FELS. R. CSASZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL

*Kelt Bótsben, Pénteken Octobernek 14 = ik napján
1802-ik esztendőben*

Magyar Ország.

*P*osonból October 12 = dik napján. E' folyó hóh-
nap 8 = ikén az 52 = ik, 9 = ikén a' 53 = dik, és teg-
nap az 54 = ik ü.éseket tartottak az itt lévő Or-
szág Karjai és Rendjei. — Az ideitzüreteleés ezen
a' héten kezdődött itten el, a' melly a' bornak
mind bővlegére, mind jóságára nézve sok el múlt
esztendőket felül halad.

Sopronból October 8 = ik napján. Ezen folyó
hóhnap 5 = dikén tartott nagy méltóságú Gróf
Batthyanyi Miklos Urnak, nagy méltóságú Sar-
vári *Szechenyi Francisca* Gróf Kis Asszonyal lett
öszve párohtásának menyegzője. Az erre meg
hivott fő rendü személyek, dél előtt 11 órakor

H h

az ide való Gr. *Szechenyi ház*nál öfzve gyűlvén, 12 kotsikon, az ide egy fertály oráni földre fekvő *Rhodenhof* nevezetű helységbe mentenek, a' hol tudniillik a' két jegyes mátkákra papi áldás mondott. — Délben nagy vendéglég, az ide való *Kassino* szalajában pedig este fényes bál volt. — A' következett napon *Kis-Czenken* szép falusi mulatság volt. Hólnap *Köszögre* utazik az új házaspár, a' hol Gr. *Batthyanyi Miklos* Ö Nagylága, mint az oda való *Kerületbéli* törvényes *Tabla Affellora* maga hivatalyába bé fog iktatni.

Körmöndről Vass Vármegyében October 12-ik napján. Ide való, *Demetrovics György* nevezetű betsülletes kereskedőt, a' ki ezen folyó hólnap kezeleiben úgymint *October 3-ik napján*, haramad magával *Karlstadti*, avagy *Károlyvári* útból *Zagráb* felé vissza utazni kívánt, *Jászka* és *Zagráb* közt a' haramják meg támadták, egyik új tarsának a' fején sebet ejtettek, tölle pedig magától 8400 forintot erőszakosan elvettek. Megretteni ugyan, a' mint akárki is képzelheti, a' nevezett betsülletes kereskedő, de még is mingyárt fel találta magát, 's minden haladék nélkül a' *Zagrábi Fő Commandóhoz* és *Kormány-székhöz* ment, és a' rajta történt szerentsétlenségről jelentést tett. Ezek leg ottan olly hasznos rendeléseket tettek, hogy 48 óra el forgása alatt, nemcsak a' tölle el ragadott pénz egészen ki k rült, hanem e' mellett, azon haramják közzül is öten el fogattattak, vezérjeken pedig halálos sebet. Ha máutt is illy hathatos rendelések volnanak az *Országban*, nem esne annyi sok lopás és gyilkosság az úton járókon.

Német Ország.

A' *Fuldai Püspöki Káptalan* egy protestatiót adott ki azon vád ellen, hogy az, a' *Nassau*

Oraniai Commissariusoknak ellent állott volna akkor, a' midőn ezek azon Püspökséget el foglalták volna.

A' Koloniai Vál. Fejedelemséghez tartozó, és a' Rénus jobb partyán fekvő néhány kerületek el foglaltatásoknak alkalmas off gával, a' Nasszau Uszingeni, és Wiedrunkei hercegi házak közt villongás támadt. A' Wiedrunkei uralkodó herceg, az Altwiedi Gróffágot és az ehez tartozó birtokokat, a' mellyekhez a' Nasszau Uszingeni herceg is juft tart, el foglaltatta. Az utólsóbb az elsőbbit avval fenyegette, hogy a' Wiedrunkei katonaságot az el foglalt birtokokból erőszakkal is ki fogja verni.

B. *Leykam* és *Bigelében* urak, a' múlt September 28-ik napján, a' Koloniai Érseki Káptalan nevében, illy foglalatu promemoriát adtak bé a' Moguntzai directorialis miniszternek: „Az alább irtak még tsak mottzanni se bátorkodnának, a' magokat közben vető két Hatalmasság planuma ellen, ha azok a' Moguntzai Vál. Fejedelemség meg hagyásának alkalmas off gával, az egyházi Vál. Fejedelmek politica lételeknek, a' Német Státusokra nézve való hasznos vóltáról magokat kedvezőleg ki nem nyilatkoztattak volna. Most tehát tsak azt lesz szükség meg mutatni, hogy a' három papi Vál. Fejedelemségeknak meg hagyása a' világi Fejedelmek ki elégítésekkel együtt megálhat, és hogy a' Ném. Deputatiónak mind hathatos védelmére mind jótettzésere érdemes. — Ezen meg tartásnak lehetőségéről, 's könnyűségéről senki sem kételkedhetik, kiváltképen ha megfontollya azt, hogy ez által, a' Lünevilli békeség ki pótolást tárgyazó tikkelyenek bé tellyeseditésénél egyéb nem tzeleztatik. A' Német Deputatiónak egyedül a' Lünevilli békeség 5 és 7-ik tikkelyeinek bé tellyesítésére, nem pedig valamelly új, és a' Német Birodalom nagyobb áldo-

zatjával öszve kaptsoit békefféges traktának készítésére adatott hatalom. Ellenben a' magokat közben vetett hatalmasságok planumát úgy kell tekinteni, mint valamelly új békefféges traktát."

„Hogyha a' Német Deputatio az azon planumban előadott ki nyilatkozataft bizonyos meghatározások mellett fogadta el; tehát egyedül a' Lünevilli békefféges 5 és 7-ik cikkelyei bé telylyesítésére adatott hatalmat, és a' Birodalom Constitutiójának fenn tartására való kötelezettséget tartotta maga szeméi előtt. Ebbéli bizodalommal lévén az alább irtak reménylix, hogy a' Német Deputatio semmi reclamatióra nem fog úgy ügyelni, mint a' jelenvalóra, a' mellynek telylye az, hogy a' Kolóniai Val. Fejedelemségnek Rénus jobb partyán lévő maradványa eddig volt valóságában meg hagyattalék, valamelly izomszed papi herczegség által ki pótoltalék, és az ekképen ki póto tatandó papi Valasztó Fejedelemségnek, neve meg változtatásávai, azok a' prerogativák, és Érsekségi 's Megyebéli jussok engedellenek, a' mellyekkel a' Kolóniai Val. Fejedelemség bírt ennekelőtte. Azon esetre pedig, hogy ezen feltételek elközlé év l ok nehézségek volnának özve közeve, az a' abb irtu meghatalmazott követekre a' vagyon bizva, hogy a' Kolóniai Val. Fejedelemség politica valóságáról Olaz O szágban vilettelék gond."

A' Német Deputatiónak utolsóbb üléseiben a' következő tárgyak fordúltak elő. A' *War-tenbergi* Gróf, a' ki a' Rénus bal partyán, *Speyer* mellett, három négy szegű méritöld nagyságú földet, 3000 jobbágyat, és 46000 forintból álló eszendei jövedelmet vesztett el, a' nékie pótolás fejében redelt *Neckersteinachi* uradalmat koránt sem tarhattya elegendőnek — A' *Limburg-Styrumi* Gróf az ellen panaszolkodott, hogy

a' kípótolást magában foglaló Plánumban, az ő Obersteini uradalmaról semmi emlékezet nem tetődött. — A' Brezenheimi herczeg, és a' Basenheimi Gróf praetenzióira, a' Német Deputatio ügyeloi magát kötelességk nem tartotta.

Nagy Britannia.

A' Londoni Kir. udvarhoz rendeltetett Francia követ General *Andreossinak* a' bagazhája, a' mint a' 24-ik Sepemberi Londoni levelekből olvassuk, oda már meg érkezett. Mihelyt ő a' Anglus földre ki lép, azonnal a' Párisba rendelt Anglus követ Lord *Whitworth* is útnak indú. — General *Andreossy* nemcsak a' tactic ban va ó jartossága, hanem sok vezettei által is nagyon esméretellé tette magát a' múlt Fr háborúnak utolsó elzendeiben. Az első Conu'nak már Generalis korában is szives barátja, és Egyiptomi expediciojában is hiv' úti társa volt. Onnan lett villa jövele után az utáasos Francia Ex Directorok meg buktatásokban is nagy segdelmére volt Consul *Bonaparténak* — Londonban 1000 sterlinge kvárélyt fogadtatott General *Andreossy* magának. Mint követ min sternek 1000 font steringet rendelt néki a' Francia Kormányfők elzendeönként.

Liverpoolban, Angliának nem utolsó bereskedő városában, és kikötő helyében September 14-ik napján, reggel veszedelmes tűz támadván, 17 mindenféle port kával meg rakott magazinus emészített meg. A' tűz által okoztatott kárt egy millió font sterlingre teszik a' Londoni közönségé újság levelek. E' nagy szerentsétlenség közt e' volt azon városnak leg nagyobb szerentséje, hogy a' tűz által meg emészített magazinusok, nem a' városban benn, hanem azon kívül voltak

építve, másként annak sem kedvezett volna az irgalmatlan Vulkánus.

Japonban, vagy Japanban, Azsiának arannyal ezüffel, 's jóféle gyöngyökkel gazdag és roppant birodalmában, a' 16-ik századtól fogva, az oda való lakosok, semmi Európai nemzetből valókat határaikon bé menni nem engedtek, és nem is akartak velek kereskedni ki vévén a' Hollandusokat. Most már azért e', hogy a' Portugallusoknak velek való rossz bánásáról elfelejtkeztek, vagy hogy talán meg okosodtak a' Japonbéliek, az Anglus kereskedőkkel is esmeretséget vetettek, 's velek szoros kereskedésbéli szövetségre léptek. — A' múlt 1801-ik éltendőben *Botany = Bayba*, e' világ 5-ik részének egy igen vad tartományába 170 gonosztévő asszony személy küldetett szamkivetésre Angliából, kik közül huszonhét a' 20 éltendős kort még el nem töltötte.

Az élzaki Amerikában dühösködő sárga hideglelés igen szoros vigyázatra és rendelés tételre bírta a' Londoni kormányszéket. Minden onnan Angliába jövő hajoknak quarantaint, az az, 40 napig tartó tisztulást kell tartani. Ha a' hajón lévő emberek között valaki az úton meg hall, annak minden köntösét és butorját meg kell égetni. — A' Sz. Domokos szigetéből olly hir ment Londonba, hogy az oda való fekete lakosokat még ekkorig sem tsendesithette le Fr. Generál *Leclerc* egészlen. Azon fekete regementek között, a' mellyek fegyvereket le rakván a' Frantziák mellé állottak, egyet, fekete Generál *Krisztof* vezérlése alatt a' partosok ellen küldvén a' nevezett Fr. fő vezér, nem tsak le nem tsendesithette őket sőt inkább tetemes veszteségével vízfza hajtattott. Annak utánna Frantziák küldtvén ellenek, ezek, mint vitéz embernek amazokat széllyel szórtak, és sok embert le is aprítottak közülök.

A' Máltai szigetből mind ekkorig sem költöztek ki az Anglus hadi seregak, semmi készületeket sem is tesznek a' végre. Az Angliai udvar sem mutat arra semmi hajlandóságot, mind addig, míg annak azon vitézi Rend birtokában való megmaradásaért a' Pétersburgi Császári, és Berlini Királyi udvarok a' kezefféget magokra nem vállalják, ne hogy a' Frantzia Kormányt élnek, ma vagy hólnap, annak birtokára appetitusa jövén, azt újobban el foglalja. — Melly nagy virágjában legyen most N. Britanniában a' kereskedés dolga, tsak ez egyből is ki tesszik, hogy ebben a' folyó esztendőben Januarius 5-ik napjától Julius 5-ik napjáig, 17 millió font sterlinget érő kézi miv és portéka vitetett onnan ki más Országokba.

Fox Urat, a' ki még most is Parisban mulat, és a' tudósabb emberekkel van társalkodása, néha az Oppositionalis levelek tsipkedik. A' sem tesszik Londoni barátjainak, hogy ő az első Konzulné udvarlására is el ment, és mivel most mással senkivel sem kotzódhatnak, ellene fordították a' pennájok élit. — A' Londoni gazdag Zsidók egy fő Rabbit választottak magoknak, és 4000 font sterling fizetést rendeltek néki esztendőnként.

A' Londoni közönséges újfág levelekben, egy Egyiptomban, nevezetessen Alexandriában lévő Anglus tisztnek Julius 9-ik napján költ levele van bé iktatva, mellyben a' többi közt ezeket írja: „A' Törökök, úgymond, avval fenyegettek bennünket, hogy ha Egyiptomot a' meg határozott időre ide nem hagyjuk, tehát velünk is ellenségesen fognak bánni. Melly dolog értésére esvén commandirozó Generálisunknak, minden regementeknek parantsolatot adott az eránt, hogy ágyuikat magokkal horgyák, és hogy a' 10-ik regement, minden fegyverestül az Alexandria fő

piatzon tanyazzon. Ezt látván a' Muzulmannok, mingyárt alacsonyabb húrón kezdettek velünk bejelgetni.

Batava Respublika.

A' Hágába rendelt Anglus követ *Liston* úr, oda már meg érkezett, mielőtt *Párisban* is el töltött volna egy néhány napokat. Az ott, tudniillik, a' Hágában lévő Hollandiai katonasereg, a' Gröningában volt *Waldeck* nevet viselő második regementel bizonyosan meg fog öregbiteni. *Nymwegen*, *Grave*, és *Herczogenbusch* városokból is el marsiroztak a' Frantzia seregek, és azon három Fr. fél brigádák is, a' mellyek még most is ezen Respublika földén élösködnek, bizonyosan vissza fognak hazájokba térni — A' Feis Berlieni Kir. udvar, *Caesar* titkos tanácsos urat küldi Hágába követnek.

A' Antverpiai és több városokbéli nagy kereskedő házak nem csak a' Hollandiai, hanem több kikötő helyekben is egyvénány külömbkülömbféle nagyságú hajókat vásároltattak, olly feltétellel lévén, hogy azokkal a' Fr. Kolóniákba kereskedhessenek.

A' Hollandiahoz tartozó Indiai tenger közt fekvő szigetben *Jávaban*, a' múlt Frantzia háború folyása alatt, felelte meg gyüllött a' kemény tallérok száma. Minden elzárandóban 100 neutrais kereskedő hajók leg alább eveztek oda, 's mindenkor igen sok kemény tallért vittek magokkal az ott való terméseknek vásárlására. Az ezen szigetben, és Bataviában özve gyült pénznek 40 millió tallérra tétetődik a' száma. Ezen kívül igen sok Indiai termést és csinálmányt lehet ott találni, mellyen az Európai kereskedők nagyon örvendnek.

A' Frantzia első Conzul kedves adjutánsa,

polgár *Lauriston*, Regensburgból Hollandia felé vevén az útjat, September 19: ik napján Hágába érkezett, és egypéhány conferentiája volt az oda való Kormányiszékekkel, mellyeknek a' Német Országi kipótolás volt a' tárgya. Mivel a' hering halászat most az Anglusok, Dánusok és Svékusok kezében van leg inkább, a' mellyel egyedül a' Belgák bírták ennekelőtte; tehát azt végzette a' *Hágai* Kormányiszek, hogy minden hering halászatra ki menő hajónak 300 forintból való jutalom adattassék.

Azok a' Hollandiai hajók, a' mellyek az utolsó Frantzia háború alatt, az Anglusoktól való féltékben, a' Norvégiai kikötő helyekben kerestek menedek helyet magoknak, most már vissza tértek hazájokba. Ezekre a' Texeli kikötő helybe bé ment hajókra sok mindenféle portéka, és néhány fegyveres emberek is szállitattak, és nem sokára a' Jó Reménység Fokába és a' Moluxki szigetekbe fognak küldetni.

A' *Hágai* törvénytévő Tanács, a' minap kihirdettetett Amnestiáról egy világosító decretumot adott ki September 24: ik napján, melly szerint azok a' szökött Batavus katonák, a' kik fegyvereikkel és bagázsijokkal együtt az ellenséghez által mentek, vagy a' kik a' mellett másban is vétkeztek, abban semmi óltalmat nem találhatnak. De mivel azok közül is sokan vissza tértenek már vitessenek ki a' Respublika határjaitól.

Helvétziai Respublika.

A' Madritti Kir. udvarnak, és az Olasz Respublikának Helvétziában lévő követjeik, a' Fr. Respublika követjének, polgár *Verninacnak* példáját, a' ki a' Bernai Kormányiszek tagjaival egyetemben Lauzannába ment által, nem követték,

hanem olly reményfégben lévén , hogy a' Helvétziában támadt Contra = revolutiót nem fegyverrel , hanem gyengébb eszközök által fogná a' Fr. első Conzul le tsendesíteni , továbbá is Bernában maradtak ; sőt az elsőbb a' September 20-dikán tartott illuminatiónak alkalmatosságával , a' maga palotáját is szépen ki világosította.

A' Helvécziai Kormányzéknek Előülője *Dolder* Luzernből igen sértegető hirdetményt küldött ki a' Contrarevolutionisták ellen , a' mellyben eszeveszett Anarchistáknak , haza árulóknak , 's több eféléknek nevezi őket , és minden hazájokat 's szabadságokat szerető Helvétusokat az ellenek való fegyver fogásra unszol. Azok a' két deputatusok , a' kiket a' Bernai Kantonbéliek Lauzannába küldöttek , olly fel tétellel , hogy az ott lévő Helvétziai Kormányzék tagjait eddig viselt hivatalyoknak le tételére bírják , nemcsak semmit sem eszközölhettek , sőt inkább evvel a' válasszal küldettek *Doldertől* vissza , hogy ő semmi partos emberekkel nem kíván alkuba botsátkozni.

Generál *Andermatt* , a' Helvétziai truppoknak commandirozó vezérjek *Murteni* fő hadi szállásáról illy foglalatú tudósítást küldött September 28-ik napján Lauzannába : „Mihelyt , ugymond , a' Waatlandiai három batalliont , *Péterling* alatt , magamhoz vontam , leg ottan hadi fő szállásomat ide tettem által. A' Bernai insurgensek , hozzájok való közelgetésemről tudósítatván , mingyárt hátrább vonták magokat. A' bé következtett éjjel hathatossan ágyuztunk egymásra. Rézükökről hét ember esett sebbe , az ellenségnek sokkal nagyobb számmal vannak a' sebesei. Fogásra is 12 embert ejtettünk , a' kik közt három volt , ollyan a' kinn seb esett. *Freyburgon* túl vonta magát az ellenség ; hólnap meg kemléltetem őket. “

A' midön ez a' Generál az alatta lévő hadi

néppel *Murtenbe* bé marsirozott volna, a' miot a' 28-ik Septemberi *Lauzannai* tudósítások tartják, az oda való polgárok, tüzet adtak reája, melly miatt 40 ezer hadi adót vettetett azon városra. — A' Freyburgi Municipalitás tagjai ki nem akarván, a' város kasszáját General Andermatnak adni, őket fegyveres őrizet alatt vitette fő hadi szállására. — September 27-ik napján Rüttimann, Mészner és a' Helvétziai Kormány-székek néhány tagjai *Murtenbe* mentek. — A' Bernai Comitéhez (igy nevezetik azon Kantonnak mostani Kormányfője) Lauzannából parancsolat küldetett az eránt, hogy tegye le igazlátlanul viselt hivatalját, mivel nem a' Helvétusok, hanem azon Committé ellen viseltetik a' háborús, a. t. Erről a' Bernai Committéről Fr. követ polgár *Verninae* leg kissebbet sem akar tudni, és az ő hozzá küldött követjeit sem bocsátotta maga eleibe.

Egy részről fegyverrel, más részről pennával folytatták egymás ellen a' Helvétusok a' háborút. Az öszve szövötközött, vagy inkább insurgált Kantonoknak, *Reding* vezérlése alatt öszve gyűlt deputatusai, September 27-ikén, harangok zugása és sok ágyúk ropogása közt a' város piatzára öszve gyűlvén, és négy szegeletű rendet formálván, egy a' piatz közepén tsinált magas póltzból, *Reding* illy foglalatu óratiót mondott hozzájuk:

„Kedves és hiv szövetséges társaim! Szent borzadás, de egyfersmind örvendetes bámuláshattya meg lelkemet ezen tiszteletre méltó gyűlés látásakra. — Kedves hazám, böltselléggel és vitézi bátorsággal fel fegyverkezve kíván ez a' gyűlés tégedet, a' despotismusnak azon omladványai között ki ragadni, a' mellyek alá tégedet azok a' törvénytelen uralkodók rekesztettek vala, kiknek az ő emlékezeteket minden nemes

gondolkozású hazafiak örökké tartó átokkal bélyegzettek meg. — Kedves hazánk! Isten előtt esküszünk arra, hogy mi a' te lántzaidat szelivel törjük, és hogy a' szabadságnak, igazságnak, jó rendtartásoknak, 's boldogságnak új fundamentum követeggyesült e' övel teljük mi le. Annakokáért, hazánk nemes szívű harái alkalmas időben jöttetek a' szabadságnak azon eredeti helyére, a' mellyen 1308-ik esztendőben a' szabadság született — a' hol ez 1798-ik esztendőben, ez a' drága szabadság sok belső és külső hánykodásai után, végre az erőszakoskodás alatt re rogyott, hanem most halálos ajúlása után, ismét új életre ébredt fel. “

, Még ugyan tsikorgattya az a' vipera kígyó éles fogait, melly a' mi fel ébredt boldogságunkat meg mérgeíteni igyekszik abban a' szugolyban (Waatlandiat, avagy a' Frantzia Helvétziát érti) a' mellyből a' haza romlására ki bújtt — még most is kézzel lábbal igyekeznek azok az emberek, a' kik Helvétziai Kormányzéknek és hazának nevezik magokat, azta' vas vesszőt, a' melly a' Helvétziai népnek még tartani; de azért bátran viaskodjunk ezen romlásához közege ő fene vad ellen, tsak az első lépések voltak kéts gesek. — Ezeket az első lépéseket tsak egy kis pásztori nép próbálta meg, és neme példájokat majdan minden Kantonok követés. — Halálos sebet fog ez a' közönséges olz e gyűlés a' Helvétziai Kormányzék tájton ejteni, a' melly gyűlés a' Helvétus nép képét visei, és a' Lünevillei békellégben nékie, 's nem törvénytelen uralkodóinak engedett szabadsággal és hatalommal él a' végre, hogy tettéle szerént való alkotmányt adjon magának. Az Európai Hatalmasságok, a' kik a' sok háborúságnak, 's indulatoknak játékaival borzadással nezték, örömmel fogják azt látni, hogy a' Helvét-

tus nép maga régi jussaival él, a' maga kegyetlen uralkodónak trónusát fel fordította, és az erőszakoskodás omladványaira tette le a' maga böl dog alkotmányának fundamentom követ."

„Kedves atyámfiai! nyujtsuk tehát egyik kezünket egymásnak, a' malikat pedig em ljük fel az ég felé, 's kerjük a' kegyelmes Ur Istent, a' ki igasságos ügyünkben bennünket el nem hagy, hazánk meg szabadítására. Hanem mindazokat az áldozatosokat, a' mellyek a' népet kielégí hetik, tudniillik a' melynek meg elégedé ében a' mi erőnk helyhez etett, vigyük a' haza óltárára, ezen áldozatok között, egy sem legyen olly szerkes, mint az a' szabadság, a' mellyet erőszakkal akar a' Helvétziai Kormányzék kezünkből kifatsarni. Hogyha minden lépéseinket igassággal teuni, és a' Kantonbéli alkotmányoknak, jussaink egyenlőséget teszük fundamentomául, bizonyossan meg nyerjük igaz ügyünk védelmezésére a' Helvétus népet. — A' mi hazánkiai, az egyébként nagyon bekefféget szerető pálsiori nép, melly a' szabadságért és hazáért már gyakran vérzett, most is hat hatától óta minden z old nélkül táboroznak, 's minden vezélynek fityet hánynak. Mi is az ő példájokat kövessük, és hazánk bizonyossan meg fog a' végfo vezedelemtől menekedni."

Generál Erlachnak a' Helvétziai Kormányzék ellen kezdett hadi expedióóját, a' Helvétziai közönséges újtág levelek ekként rajzollyák le rövideden: „A' Lünevillai békeffég, ugymond, meghatározott jutt adott arca a' Helvétusoknak, hogy ők tettések szerént való alkotmányt válasszanak magoknak. A' Kantonok, kiváléképpen pedig az apróbbak, azon békeffég következeire várakozván, nagy reményfégben vó tak az eránt, hogy hazájokból a' Francia hadi seregek ki fognak költözni, és hogy ők azon jussokkal, a' mellyeket nekik a' Lünevilli békeffég engedett, szaba-

don élhetnek. — A' Kántonoknak ezen fel tetelekről tudósítván a' Helvétziai Kormányzók, csak hibezett habozott, és nem azon az úton járt, a' mellyen járni kellett volna.“

„Azonközben a' Bernai Kánton felső részében egy titkos Committé avagy gyűlés formálódott, melly Helvétziának egyéb részeiben is kiterjesztette a' maga plánumát. — Leg elsőben is azokban az apró Kántonokban ütötte a' hamu alatt lévő szikra magat ki a' mellyek eleitől fogva idegenek voltak az újításoktól. — *Erlach Rudolf*, egy olly régi familiának tsemetéje, a' melyből mindenkor nagy hazafiak származtak, a' Bernai, Zürchi, Solothurni 's több Kántonokat eljárta, az azokban találtatott jó Helvétusokkal öszve szövetekezett, 's mindeneiket a' fel támadásra készített. — September 13-ik napját követett éjjel a' Bádeni Grófság több falu helységeiben a' lárma harangok meg vonattak, és a' következő napon *Baaden*, *Brugg*, *Lenzburg*. és *Aarau* városait el is foglalták a' fel költ parasztok. — September 15-ikén két ezer fegyveres paraszt volt már együtt, a' kikkel Generál *Erlach* azon hólnap 17-ikén *Solothurn* alá nyomúlt, a' hol 60 ágyút; 5000 flintát; 63000 puska töltést; 6000 mázsa puskaport, és több táborig szükséges eszközöket talált. Ezen a' napon egynéhány ezer Solothurni és Aarai parasztok kapsolván kisármadájahoz magokat, őket nagy sietséggel fel fegykeztette, 's velek együtt Berna alá nyomúlt Sept. 18-ikán. — Az alatt a' Bernai Kánton felső részének lakosi is fel támadtak, és annyira megszorították a' Helvétziai Kormányzók Generál *Andermatt* vezetésére bizott hadi népét, hogy ő capitulációra lépni kényszerítettet, a' mellyben szabadság engedődött nékie *Kirchberg* környékéről Bernába menni. — Generál *Erlach*nak felté-

tele a' vólt, hogy a' Helvécziái Kórmányszék tagjait Bernából ki ne bocsássa, hanem vagy lemondasson velek viselt hivatalokról, vagy ha azt mivelni nem akarnák, egyen egyen mind el fogassa. De igen nyúghatatlan lévén az ő vezérlése alatt lévő fegyveres nép, nagy lármával a' város alá töldűt, a' Generalis feltételét elrontotta, Berna városa capitulatio mellett feladódott, szabadság engedődött a' Helvécziái Kórmányszék tagjainak, és a' mellette lévő hadi népnek a' *Lauzannába* való által menetelre. General *Erlach* egyik lábán sebet kapván, a' vezérlése alatt vóit népet *Wattenwyl* commandójára bízta, a' ki már most a' General *Bachmann* vezérlése alatt van. — Mindenütt, a' hol ez a' nép megfordúlt, háládatossággal 's vigságos örömmel fogadtatott. — Egész Helvécziában (*Waatlandiát* ki vévén) egy forma indulat lelkesíti a' lakosokat s. a. t.

A' 29-ik Septemberei Lauzannai tudósításokból azt olvassuk, hogy a' jelenvaló környülállások közt *Waadlandiában* is három részre hajolnak a' lakosok. Ezeknek mintegy egy negyed része, a' régi alkotmánynak vissza helyheztetését, és azon tartománynak a' Bernai Kantonhoz való újabbi kaptasoltását óhajtya; leg nagyobb része, azon Kántonnak mástól való nem függését kívánja, 's attól tart, hogy Helvécziától végtére is elszakasztatik. — A' harmadik rész inkább szeretné, ha hazája valamelly más idegen Státussal öszve kaptasoltatódna. Ezeknek ugyan nem igen nagy a' számok, de a' végre hajtó Tanáts védelme alatt lévén a' többinél hatalmasabbak.

Frantzia Respublika.

Az első Conzúl, a' második és harmadik Conz

zuloknak, minisztereknek és Status Tanácsoroknak jelenléteben, September 25-ik napján, a' Tülléri palotában, azoknak a' mestereknek és fabrikánsoknak, a' kik leg szebb remek munkákat vettek es mutattak Párisban, érdem pévet osztogatott ki. Melly nagy ösztönre szolgállyon az illy közönséges meg jutalmaztatás a' mestereknek és fabrikánsoknak, 's melly hathatos eszköz legyen ez a' hasznos mesterségek és fabrikák tökéletesítésekre, minden jól láttya.

A' múlt September 28-ik napján, Regensburgba egy kurirt küldetvén, az ott lévő meg hatalmarott Francia követnek oly utasítás adatott, hogy a' meg károsított Német Országí Statu-
sok ki elégitésekre nézve készült első planumhoz némely meg változtatások és meg jobbítások adattassanak. E' szerent azoknak a' reclamatióknak, mellyeket néhány világi fejedelmek elégendő ki elégitésekre nézve a' Német Dputatióknak beadtak, hely fog adani. — *Passau* városa elfoglal-
tasára nézve is különös felelet tartozik a' Regensburgba lévő Francia miniser a' B. Hügel minap ki adott nyilatkoztatására adni. — —
Tellyes reménység vagyon az eránt, hogy barátságosan fog ez a' tárgy elintéztetni — A' Londoni Kir. udvar, a' Regensburgi Dietén akként nyilatkozatta ki önnön magát, hogy a' ki pótolás, vagy, ki elégités dolgába temmi úton módon avatni magát nem akarja.

* * *

A' mai ljság mellett küldjük az Egyiptom
Hístoridjának J. árkuját Erd. Olvasóinknak.

D. D. S.